

Samaa sukupuolta olevien parisuhteisiin tai avioliittoon liittyvien asioiden käsittely ja toimeksiannot kirkolliskokouksessa 2000–luvulla

Edustaja-aloite 3/2002 kirkolliskokoukselle: Parisuhteen rekisteröimisen seuraukset kirkossa

Aloitteessa esitettiin, että kirkkojärjestykseen lisättäisiin kohta, jossa ilmaistaisiin, ettei samaa sukupuolta olevan parisuhteen rekisteröinyt henkilö voi toimia kirkon viranhaltijana tai työntekijänä.

Edustaja-aloite 4/2002 kirkolliskokoukselle: Virallistetun parisuhteen siunaaminen ja parisuhteensa virallistaneiden kodin siunaaminen

Aloitteessa esitettiin, että kirkolliskokous antaisi käsikirjavalioikunnalle tehtäväksi valmistella muutamia vaihtoehtoisia siunaamiskaavoja aloitteessa mainittuja tilanteita varten.

Perustevaliokunnan mietintö 2/2003 edustaja-aloitteista 3/2002 ja 4/2002 kirkolliskokoukselle

Valiokunta esitti kirkolliskokoukselle, että molemmat aloitteet jätettäisiin raukeamaan.

Kirkolliskokous päätti marraskuussa 2003 (klo 9:00 § 26)

1. jättää aloitteen 3/2002 raukeamaan,
2. jättää aloitteen 4/2002 raukeamaan ja
3. lähettää parisuhteen rekisteröinnin seurauksia kirkossa koskevan asian piispainkokoukselle siihen liittyvien teologisten ja juridisten näkökohtien selvittämiseksi.

Parisuhdelain seuraukset kirkossa, asianro 2003–01128

Piispainkokouksen esitys 2/2010 kirkolliskokoukselle: Parisuhdelain seuraukset kirkossa

Biskopsmötets framställning 2/2010 till kyrkomötet: Partnerskapslagens följder för kyrkan

Piispainkokous luovutti kirkolliskokoukselle sen pyytämän selvityksen KL 20:7 mom 2 kohdan 2 mukaisessa tarkoituksessa ja esitti, että kirkolliskokous ryhtyisi toimiin selvityksen käsittelemiseksi.

Perustevaliokunnan mietintö 4/2010 piispainkokouksen esityksestä 2/2010:

Parisuhdelain seuraukset kirkossa; piispainkokouksen selvitys kirkolliskokoukselle

Konstitutionsutskottets betänkande 4/2010 om biskopsmötets framställning 2/2010:

Partnerskapslagens följder för kyrkan; biskopsmötets utredning för kyrkomötet 2010

Perustevaliokunta esitti, että kirkolliskokous antaa piispainkokouksen tehtäväksi laatia tämän mietinnön perustelujen mukaisen pastoraalisen toimintaohjeen.

Kirkolliskokous päätti 12.11.2010 (klo 9:15 § 34)

antaa piispainkokouksen tehtäväksi laatia perustevaliokunnan mietinnön perustelujen mukaisen pastoraalisen toimintaohjeen.

Uusi avioliittolaki, asianro D/134/00.08.00/2016

Edustaja-aloite 2/2015 kirkolliskokoukselle: Uusi avioliittolaki

Aloitteessa esitettiin, että kirkolliskokous ryhtyy toimiin käynnistääkseen seuraavalle kirkolliskokouskaudelle ulottuvan prosessin, jonka tavoitteena on

1. arvioida uuden avioliittolainsäädännön seurauksia kirkolle;
2. tukea avointa ja kaikkia osapuolia kunnioittavaa keskustelua avioliitosta ja perheestä;
3. osoittaa, että kirkko arvostaa samaa sukupuolta olevissa parisuhteissa eläviä ihmisiä ja heidän lapsiaan; sekä
4. edistää luterilaisen avioliitto- ja perhekäsityksen sekä sen historian tutkimusta.

Kirkolliskokouksen yleisvaliokunnan mietintö 3/2015 edustaja-aloitteesta 2/2015: Uusi avioliittolaki

Allmänna utskottets betänkande 3/2015 om ombudsinitiativ 2/2015: Den nya äktenskapslagen

Valiokunta esitti, että kirkolliskokous päättää:

1. lähettää asian kirkkohallitukselle oikeudellista selvitystä varten erityisesti niissä kysymyksissä, joita tämän mietinnön luvussa 3.2.2 on esitetty;
2. pyytää piispainkokousta antamaan seurakuntia ja papistoa varten selonteon kirkolliskokouksen ja piispainkokouksen aikaisempiin lausuntoihin perustuvasta avioliittokäsityksestä, kaikkien ihmisten luovuttamattomasta ihmisarvosta ja papin velvollisuuksista;
3. lähettää asian kirkkohallitukselle, jotta se valmistelisi keskustelumallin ja siihen liittyvän aineiston, jonka avulla avioliitosta eri tavoin ajattelevat henkilöt voivat oppia ymmärtämään toistensa näkemyksiä ja käydä rakentavaa keskustelua avioliitosta ja perheestä;
4. pyytää kirkkohallitusta ryhtymään toimenpiteisiin avioliitto- ja perhekäsityksen historiaa koskevan tutkimuksen julkaisemiseksi.

Kirkolliskokous päätti 5.11.2015 (klo 10:30 § 33)

1. lähettää asian kirkkohallitukselle oikeudellista selvitystä varten erityisesti niissä kysymyksissä, joita mietinnön luvussa 3.2.2 on esitetty,
2. pyytää piispainkokousta antamaan seurakuntia ja papistoa varten selonteon kirkolliskokouksen ja piispainkokouksen aikaisempiin lausuntoihin perustuvasta avioliittokäsityksestä, kaikkien ihmisten luovuttamattomasta ihmisarvosta ja papin velvollisuuksista,
3. lähettää asian kirkkohallitukselle, jotta se valmistelisi keskustelumallin ja siihen liittyvän aineiston, jonka avulla avioliitosta eri tavoin ajattelevat henkilöt voivat oppia ymmärtämään toistensa näkemyksiä ja käydä rakentavaa keskustelua avioliitosta ja perheestä, ja
4. pyytää kirkkohallitusta ryhtymään toimenpiteisiin **avioliitto- ja perhekäsitysten yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja kirkollisia muutoksia** koskevan tutkimuksen julkaisemiseksi.

Piispainkokouksen kirje 1/2016 kirkolliskokoukselle: Selonteko avioliittolain muutoksen johdosta

Biskopsmötets brev 1/2016 till kyrkomötet: Biskopsmötets redogörelse med anledning av ändring av äktenskapslagen

Kirkkohallituksen kirje 4/2016 kirkolliskokoukselle: Oikeudellinen selvitys avioliittolain muutoksen vaikutuksista 18.10.2016.

Kyrkostyrelsens brev 4/2016 till kyrkomötet: Juridisk utredning av följderna av ändringen i äktenskapslagen

Kirkkohallituksen kirje 5/2016 kirkolliskokoukselle: Keskustelumalli ja siihen liittyvä aineisto tueksi keskusteluihin avioliitosta eri tavalla ajattelevien välillä

Kyrkostyrelsens brev 5/2016 till kyrkomötet: Diskussionsmodell med tillhörande material till stöd för samtal mellan personer med olika uppfattning om äktenskapet

Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu: Perhe ja avioliitto muutoksessa

Kirkolliskokous päätti 9.11.2016 (klo 15:00 § 22)

merkitä piispainkokouksen kirjeen 1/2016 ja kirkkohallituksen kirjeet 4/2016 ja 5/2016 tiedoksi.

Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta, asianro KK2016–00027

Edustaja-aloite 3/2016 kirkolliskokoukselle: Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta

Aloitteessa esitettiin, että kirkkohallitus selvittää, onko kirkon aiheellista luopua avioliittoon vihkimisestä, sekä ryhtyy sen johdosta tarvittaviin toimenpiteisiin.

Yleisvaliokunnan mietintö 3/2016 edustaja-aloitteesta 3/2016: Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta

Allmänna utskottets betänkande 3/2016 om ombudsinitiativ 3/2016: Utredning av alternativet att avstå från vigsel till äktenskap

Valiokunta esitti, että edustaja-aloite 3/2016 lähetetään piispainkokouksen valmisteltavaksi yhteistyössä kirkkohallituksen kanssa.

Kirkolliskokous päätti 10.11.2016 (klo 14:30 § 31)

lähettää edustaja-aloitteen 3/2016 piispainkokouksen valmisteltavaksi yhteistyössä kirkkohallituksen kanssa.

Piispainkokouksen esitys 2/2017 kirkolliskokoukselle: Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta

Liite: Eila Helander: Selvitys Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vihkioikeudesta luopumisesta ja avioliittoon vihkimisen merkityksestä kirkon identiteetille

Biskopsmötets framställning 2/2017 till kyrkomötet: Utredning om att avstå från vigsel till äktenskap

Bilaga: Eila Helander: Utredning om huruvida Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland ska avstå från vigselrätten och om vigselns betydelse för kyrkans identitet

Piispainkokous

1. esitti että kirkon on nykyisessä tilanteessa syytä säilyttää vihkioikeutensa. Vihkioikeuden säilyttäminen tukee kirkon identiteettiä evankeliumia julistavana, jäseniään palvelevana ja kulttuuriperinnettä ylläpitävänä kirkkona. Selvitystä varten tuotettu kyselytutkimus osoittaa, että kirkollisella avioliittoon vihkimisellä on myös erittäin vahva kannatus niin kirkon jäsenten kuin kaikkien suomalaistenkin keskuudessa.
2. esitti, että kirkolliskokous ottaa selvityksen jatkotyöskentelyssä huomioon ja myös arvioi sen johtopäätöksiä. Näitä voidaan tarkastella esimerkiksi edustaja-aloitteen 1/2017 Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen käsittelyn yhteydessä.
3. totesi, että piispan viran tehtävänä on vaalia kirkon ykseyttä. Asiaa koskevassa keskustelussa ja päätöksenteossa tulee pitää johtavana periaatteena sitä, että näkemuserot suhtautumisessa samaa sukupuolta olevien avioliittoon eivät muodostu kirkkoa jakavaksi asiaksi.

Yleisvaliokunnan lausunto 1/2018 perustevaliokunnalle: Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta

Valiokunta puolsi piispainkokouksen esitystä.

Perustevaliokunnan mietintö 2/2018 piispainkokouksen esityksestä 2/2017: Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta

Konstitutionsutskottets betänkande 2/2018 om biskopsmötets framställning 2/2017: Utredning om att avstå från vigsel till äktenskap

Valiokunta esitti, että kirkolliskokous:

1. yhtyy siihen, että vihkioikeus on syytä säilyttää
2. merkitsee tiedoksi selvityksen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vihkioikeudesta luopumisesta ja avioliittoon vihkimisen merkityksestä kirkon identiteetille.

Kirkolliskokous päätti 17.5.2018 (klo 9:00 § 5)

1. yhtyä siihen, että vihkioikeus on syytä säilyttää, ja
2. merkitä tiedoksi selvityksen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vihkioikeudesta luopumisesta ja avioliittoon vihkimisen merkityksestä kirkon identiteetille.

**Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen,
 asianro DKIR/310/00.08.00/2017**

Edustaja-aloite 1/2017 kirkolliskokoukselle: Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen

Aloitteessa ehdotettiin, että kirkolliskokous päättää ryhtyä valmistelemaan tarvittavia muutoksia kirkon avioliittokäsityksen laajentamiseksi mahdollisimman pian myös samaa sukupuolta olevia pareja koskevaksi. Perinteisellä tavalla avioliittoon suhtautuville turvataan mahdollisuus olla ja toimia kirkossa tasavertaisesti.

Yleisvaliokunnan lausunto 2/2017 perustevaliokunnalle: Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen

Yleisvaliokunta kehotti perustevaliokuntaa valmistelemaan kirkolliskokoukselle esityksen, jolla ryhdytään aloitteessa esitettyihin toimiin kaikkien avioparien kirkollisen vihkimisen mahdollistamiseksi.

Perustevaliokunnan mietintö 1/2018 edustaja-aloitteesta 1/2017: Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen

Konstitutionsutskottets betänkande 1/2018 om ombudsinitiativ 1/2017: Utvidgning av kyrkans äktenskapsbegrepp

Valiokunta esitti, että

1. Aloite jätetään raukeamaan.
2. Pyydetään piispainkokousta edistämään kunnioittavaa keskustelua kirkossa avioliitosta.

Kirkolliskokous päätti 18.5.2018 (klo 9:34 § 3)

1. jättää aloitteen raukeamaan, ja
2. pyytää piispainkokousta edistämään kunnioittavaa keskustelua ja edelleen selvittämään vaihtoehtoja avioliittokäsityksestä vallitsevan erimielisyyden ratkaisemiseksi.

Piispainkokouksen kirje 1/2020 kirkolliskokoukselle: Piispainkokouksen vastaus kirkolliskokouksen pyyntöön

Biskopsmötets brev 1/2020 till kyrkomötet: Biskopsmötets svar på kyrkomötets begäran

Vastauksessaan piispainkokous muun muassa hahmotti avioliittolain seurauksia pohdittaessa kuusi erilaista mallia:

1. Kirkko pitää avioliittoa miehen ja naisen välisenä ja vihkii tämän mukaisesti. Samaa sukupuolta olevien parisuhteisiin liittyviä toimituksia (vihkiminen, siunaus, rukous) ei tunnusteta eikä toteuteta.
2. Kirkko pitää avioliittoa miehen ja naisen välisenä ja vihkii tämän mukaisesti. Samalla sillä on rinnakkainen toimitus, jolla halutaan vastata samaa sukupuolta olevien hengellisiin tarpeisiin.

3. Kirkko pitää avioliittoa miehen ja naisen välisenä ja vihkii tämän mukaisesti, mutta antaa mahdollisuuden kirkolliseen vihkimiseen myös samaa sukupuolta oleville pareille sallimalla papeille näiden pariin vihkimisen avioliittoon.
4. Kirkolla on kaksi rinnakkaista avioliittokäsitystä, perinteinen ja sukupuolineutraali, joita molempia pidetään virallisina ja rinnasteisina. Kirkko toteuttaa vihkimisiä molemmille, eri- ja samasukupuolisille. Perinteisen kannan papeille on säädetty omantunnon suoja.
5. Kirkko on muuttanut käsitystään avioliitosta sukupuolineutraaliksi ja vihkii tämän mukaisesti. Kaavoja voi olla joko yksi tai kaksi. Perinteisellä kannalla olevat voivat poiketa kirkon avioliittokäsityksestä ja vihkiä vain erisukupuolisia.
6. Kirkko on muuttanut käsityksensä avioliitosta sukupuolineutraaliksi ja vihkii tämän mukaisesti. Kaikkien pappien edellytetään sekä toimivan että opettavan tämän mukaisesti. Perinteisellä kannalla oleville ei säädetä oikeutta poiketa kirkon avioliittokäsityksestä eikä heitä vihitä pappisvirkaan.

Vastauksessa todettiin lisäksi mm.: ”Parhaimmasta ratkaisusta on piispainkokouksessa erilaisia näkemyksiä, ja niiden sovittaminen yhteen on erittäin vaikeaa. Osalle piispoja malli 2 on ainoa mahdollinen vaihtoehto, toiset taas katsovat, että kirkkomme voisi siirtyä kohti samaa sukupuolta olevien pariin vihkimistä mahdollistavaa käytäntöä mallien 4 tai 5 pohjalta. Osa pitäisi myös tarkoituksenmukaisena odottaa Korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä, koska se selkeyttäisi oikeudellista tilaa. Tilanteessa, jossa piispainkokouksen jäsenet päätyisivät syystä tai toisesta joustamaan parhaana pitämästään mallista, pitää enemmistö heistä toiseksi parhaana mallia 3.”Lue koko vastaus [täältä](#).

Kirkolliskokous 14.8.2020 (klo 10:15 § 6)

merkitsi kirjeen tiedoksi.

Lähteet:

[Kirkolliskokouksenarkisto.fi](https://www.kirkolliskokous.fi)

[Domus-julkaisut](#)

[Kirkon tutkimuskeskus](#)